

Πώς φτάσαμε στην εξέγερση στη Λευκορωσία

Δημοσιεύουμε απόσπασμα από το <https://pramen.io/en>

Εάν ρωτούσατε πριν από λίγο καιρό τους ανθρώπους στη Λευκορωσία για πόσο καιρό θα διαρκούσε η δικτατορία του Λουκασένκο, θα σας κοίταζαν σαν ανόητος. Σε μια δικτατορία, κανείς δεν θέτει τέτοιες ερωτήσεις, γιατί γνωρίζετε τι μπορεί να συμβεί. Αλλά η κατάσταση έχει αλλάξει τόσο ριζικά τους τελευταίους 8 μήνες που οι Λευκορώσοι κατέβηκαν στους δρόμους και για πρώτη φορά στη νέα ιστορία της Λευκορωσίας πολέμησαν την αστυνομία σε τουλάχιστον 33 διαφορετικές πόλεις της χώρας.

Σήμερα οι άνθρωποι μιλούν ανοιχτά για το μίσος για την κυβέρνηση και προετοιμάζονται για μια βίαιη αντιπαράθεση με την αστυνομία και το κράτος. Συζητούν online και ζητούν αποτελεσματικές μεθόδους αγώνα. Αρκετά εργοστάσια κατέβηκαν σε απεργία την ημέρα μετά τις εκλογές. Και αν και τα αποτελέσματα των εκλογών βλέπουν νίκη του δικτάτορα για άλλη μια φορά, αντικειμενικά, ο Λουκασένκο έχασε τις εκλογές. Έχασε τις εκλογές όχι από κάποιον υποψήφιο, αλλά μάλλον από τον λαό της Λευκορωσίας, ο οποίος είπε ότι τα 26 χρόνια ήταν αρκετά. Πώς μετατράπηκε η Λευκορωσία από μια δικτατορία, όπου ζουσαν οι πιο ειρηνικοί άνθρωποι, σε κέντρο διαμαρτυρίας στην Ευρώπη;

One tactic the people of Belarus are using is massive car blockades. Way safer than blocking the road with your body.
<pic.twitter.com/yLIbhfdZwf>

– Joshua Potash (@JoshuaPotash) [August 11, 2020](#)

Οικονομική και πολιτική κρίση

Οικονομικά, η Λευκορωσία δεν είναι ανεξάρτητη χώρα. Για πολλά χρόνια, το οικονομικό θαύμα της Λευκορωσίας κατάφερε να

επιβιώσει μόνο εξαιτίας του φτηνού πετρελαίου του Πούτιν και των άμεσων μεταφορών χρημάτων από το Κρεμλίνο. Παρά το γεγονός ότι ο Λουκασένκο και ο Πούτιν δεν είναι φίλοι, αυτό το σχέδιο λειτούργησε για μεγάλο χρονικό διάστημα, ενώ η ρωσική κυβέρνηση έπλεε σε χρήματα από το πετρέλαιο.

Με τις τιμές του μαύρου χρυσού να πέφτουν, η ρωσική κυβέρνηση αντιμετώπισε το ζήτημα της ανακατανομής των πόρων. Οι αξιωματούχοι άρχισαν να εξετάζουν τα χρήματα που επενδύθηκαν τι απόδοση είχαν. Η Λευκορωσία δεν τους έφερε ιδιαίτερα κέρδη. Αντίθετα με όλες τις επενδύσεις, ο Λουκασένκο επέκτεινε την εξουσία του και εμπόδισε την ένταξη της Λευκορωσίας στη Ρωσία – μια διαδικασία που ξεκίνησε τη δεκαετία του '90 κατά τη διάρκεια της ηγεμονίας του Γέλτσιν.

Η ασταθής πολιτική του Λουκασένκο τα τελευταία 10 χρόνια έδειξε ότι οι ρωσικές αρχές δεν μπορούν να βασίζονται σε αυτόν. Στρεφόμενος προς τη Δύση το 2015 έριξε λάδι στη φωτιά της διαφωνίας μεταξύ της Μόσχας και του Μινσκ. Στις αρχές του 2020, ο Λουκασένκο βρέθηκε σε μια πολύ δύσκολη κατάσταση. Οι νέες συμβάσεις πετρελαίου και φυσικού αερίου συνάπτονται πλέον πολύ πιο δύσκολα. Οι αρχές της Λευκορωσίας ήθελαν τουλάχιστον κάποιες ελάχιστες παραχωρήσεις, αλλά η Ρωσία ήταν έτοιμη να εκτελέσει αυτές τις παραχωρήσεις μόνο αν η Λευκορωσία αποκτούσε κοινό νόμισμα με τη Ρωσία.

Οι πολιτικές δυσκολίες με τη Ρωσία οδήγησαν σταδιακά σε οικονομικά προβλήματα στη χώρα. Κατά τα τελευταία 5 χρόνια, ο Λουκασένκο προσπάθησε να εξουδετερώσει αυτήν την εξάρτηση συνεργαζόμενος με τη Δύση, αλλά οι δυτικές επιχορηγήσεις και δάνεια δεν μπορούσαν να ανορθώσουν την οικονομία της Λευκορωσίας. Στις αρχές του 2020, το ρούβλι της Λευκορωσίας άρχισε να πέφτει έντονα έναντι άλλων νομισμάτων. Η πτώση του λευκορωσικού ρουβλιού σημαίνει για πολλούς Λευκορώσους τη μείωση των πραγματικών κερδών τους. Επιπλέον, άρχισαν να προκύπτουν προβλήματα με την καταβολή μισθών σε κρατικές επιχειρήσεις.

The people of Belarus are rising up to remove a dictator. This is Minsk tonight. We should pay attention folks.
pic.twitter.com/zXotNR7LZy

– Joshua Potash (@JoshuaPotash) [August 11, 2020](#)

Καταπολέμηση κορωνοϊού με τρακτέρ

Η Λευκορωσία, σύμφωνα με το Λουκασένκο, δεν είχε τη δυνατότητα να λάβει μέτρα καραντίνας κατά του κορωνοϊού. Αν στην αρχή της επιδημίας ο δικτάτορας έλεγε ότι οι Λευκορώσοι μπορούσαν να αποφύγουν να μολυνθούν επειδή δούλευαν στο χωράφι, ένα μήνα αργότερα έπρεπε να παραδεχτεί τους πραγματικούς λόγους για την έλλειψη καραντίνας.

Ο κορωνοϊός αποδείχθηκε μια από τις πιο σοβαρές προκλήσεις για τη δικτατορία της Λευκορωσίας, η οποία απέτυχε. Αντί να φροντίσουν τους ανθρώπους τους, οι αρχές άφησαν τον πληθυσμό μόνο του. Παρά το γεγονός ότι η ιατρική περίθαλψη στη Λευκορωσία είναι θεωρητικά δωρεάν, πολλές φορές πρέπει να πληρωθούν υπηρεσίες, καθώς δεν υπάρχουν αρκετά χρήματα από τον προϋπολογισμό για τα φάρμακα και τον ιατρικό εξοπλισμό. Επίσης σε κάποιες περιπτώσεις δεν έκαναν έλεγχο για κορωνοϊό. Πολλοί δεν μπορούσαν να μείνουν σπίτι και να εργαστούν. Είναι δύσκολο να εκτιμηθεί η πραγματική κλίμακα της επιδημίας στη Λευκορωσία. Το κράτος είναι το μόνο θεσμικό όργανο που έχει στατιστικά και αυτά τα στοιχεία διατηρούνται μυστικά. Επιπλέον, πολλές περιπτώσεις κορωνοϊού χαρακτηρίστηκαν ως πνευμονία, ακόμη και κάποιες που οδήγησαν τον ασθενή στο θάνατο.

Προκειμένου να διατηρηθεί η ιατρική περίθαλψη, οι μικρές επιχειρήσεις και ένας μεγάλος αριθμός απλών ανθρώπων φρόντισαν το ιατρικό προσωπικό. Ορισμένα εστιατόρια και μπαρ ετοίμαζαν φαγητό για το ιατρικό προσωπικό από τις δωρεές των κατοίκων της πόλης. Όπως και σε άλλες χώρες, κάποιοι παρήγαγαν προστατευτικές μάσκες. Οι οδηγοί ταξί μετέφεραν ιατρικό

προσωπικό χωρίς αμοιβή.

"Riga" (nickname of the residential area near the shopping mall) – will become a legendary place after this night. People built barricades here two or three times. The police came, destroyed barricades, and then people made them again. Extraordinary endurance. pic.twitter.com/3SRY5aV9SF

– Franak Viačorka (@franakviacorka) [August 11, 2020](#)

Μερικούς μήνες αργότερα, πολλοί άνθρωποι είχαν την αίσθηση ότι το κράτος τους είχε εγκαταλείψει. Όμως, από την άλλη πλευρά, υπήρχε μια αίσθηση αλληλεγγύης, η βεβαιότητα ότι οι γείτονες, οι φίλοι και ακόμη και οι ξένοι από το διαδίκτυο δεν θα σε εγκαταλείψουν. Αυτό το συναίσθημα αποκατέστησε στους Λευκορώσους τη σημασία της κοινής προσπάθειας. Η αλληλεγγύη δεν έγινε μόνο μια λέξη, αλλά μια άμεση πρακτική.

Και παρόλο που σε πολλές χώρες με την πτώση του αριθμού των μολύνσεων από κορωνοϊό, η αλληλεγγύη άρχισε να πέφτει, στη Λευκορωσία οι δομές αλληλεγγύης συνέχισαν να λειτουργούν και σε άλλους τομείς. Για παράδειγμα, τον Ιούνιο, η μισή πόλη του Μινσκ έχασε την πρόσβαση σε καθαρό νερό. Και ενώ οι αξιωματούχοι επέμεναν ότι δεν υπήρχε πρόβλημα με το νερό, οι κάτοικοι των περιοχών που είχαν νερό οργάνωσαν την παράδοση νερού στα πιο φτωχά μέρη της πόλης.

Έτσι, ένα από τα πιο σημαντικά αποτελέσματα του κορωνοϊού (η επιδημία δεν τελείωσε στη χώρα) ήταν η αυξανόμενη συνειδητοποίηση της συλλογικής δύναμης και των αποτελεσμάτων που μπορούν να επιτευχθούν μέσω κοινών δράσεων.

Εκλογές κατά τη διάρκεια της επιδημίας

Ήταν λάθος του Λουκασένκο να αποφασίσει να ανακοινώσει τις εκλογές στη μέση της πανδημίας του κορωνοϊού: στις αρχές Μαΐου, ανακοίνωσαν ότι οι εκλογές θα διεξαχθούν τον Αύγουστο. Επιλέχθηκε η στιγμή της μέγιστης δυσαρέσκειας με τις αρχές.

Χάρη σε αυτό, οι εκλογικές εκστρατείες των αντιπάλων του άρχισαν κυριολεκτικά να κερδίζουν τεράστια υποστήριξη από τις πρώτες μέρες. Ένας από τους υποψηφίους για την προεδρία, ο blogger Sergei Tikhanovsky, άρχισε να διεξάγει συγκεντρώσεις συλλέγοντας υπογραφές. Ένας μεγάλος αριθμός ανθρώπων σε ολόκληρη τη χώρα, εξέφρασε τη δυσαρέσκειά του. Λίγες εβδομάδες αργότερα, ο ίδιος ο Tikhanovsky και πολλοί άλλοι πολιτικοί της αντιπολίτευσης συνελήφθησαν και κατηγορήθηκαν για ποινικές υποθέσεις.

[#Belarus](#): barricades going up around an intersection in [#Minsk](#) pic.twitter.com/liLg9tldIY

– Thomas van Linge (@ThomasVLinge) [August 10, 2020](#)

Αντί να κοπιάσει η δυσαρέσκεια κατά των αρχών, η καταστολή έστρεψε τον κόσμο σε έναν άλλο υποψήφιο – τραπεζίτη της Belgazprombank Viktor Babariko. Σε αντίθεση με άλλους υποψηφίους, ο Μπαμπάρικο δεν οργάνωσε διαδηλώσεις σε ολόκληρη τη χώρα, ενώ η δημοτικότητα του αυξήθηκε μεταξύ των πιο μετριοπαθών Λευκορώσων.

Οι αρχές αποφάσισαν να συλλάβουν τον Μπαμπάρικο με κατηγορίες για διαφθορά. Αυτό προκάλεσε ένα άλλο κύμα δυσαρέσκειας, με αποτέλεσμα να μην επιτραπεί στους υποψήφιους αυτούς να κατέβουν στις εκλογές. Η απόφαση αυτή οδήγησε σε μεγάλες διαμαρτυρίες σε ολόκληρη τη χώρα και σε βίαιες συγκρούσεις με την αστυνομία στο Μινσκ.

Οι συγκρούσεις αυτές με την αστυνομία φέτος τον Ιούλιο αποτέλεσαν και το σημείο καμπής για πολλούς στην κοινωνία. Η δικτατορία ήταν ξαφνικά εξαιρετικά εύθραυστη.

Ο Λουκασένκο επέτρεψε να κατέβει στις εκλογές μόνο η σύζυγος του Σεργκέι Τιχάνοφσκι, η Σβετλάνα Τιχάνοφσκαγια η οποία έβαλε υποψηφιότητα για να συμπαρασταθεί στο σύζυγο της. Αλλά μετά τη σύλληψη της πλειοψηφίας των πολιτικών, παρέμεινε η μόνη

υποψήφια γύρω από την οποία μπορούσαν να ενωθούν οι ψηφοφόροι. Η Τιχάνοφσκαγια δεν είναι πολιτικός και δεν προσπαθεί να γίνει. Η κύρια απαίτηση ολόκληρης της προεκλογικής εκστρατείας της ήταν οι νέες εκλογές. Έλεγε ανοιχτά ότι δεν έχει σχέδια και ότι δεν θέλει να παραμείνει στην εξουσία. Αν νικούσε το Λουκασένκο, σχεδίαζε να ανακοινώσει νέες δίκαιες εκλογές, οι οποίες θα έπρεπε να αλλάξουν τη χώρα.

Μια τόσο απλή απαίτηση ένωσε πολλές πολιτικές ομάδες. Η εκλογική εκστρατεία της Τιχάνοφσκαγια βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό στην αυτοοργάνωση του πληθυσμού σε διάφορα μέρη της χώρας. Οργανώθηκαν συγκεντρώσεις υπέρ της χωρίς η ίδια να είναι παρούσα. Σε πολλά μέρη στήθηκε μια σκηνή για ομιλίες και ένα ανοιχτό μικρόφωνο. Και στο μικρόφωνο αυτό μπορούσε να μιλήσει όποιος/α ήθελε.

Η δημοτικότητα του Tikhanovskaya αυξήθηκε μέσα σε λίγες μόνο εβδομάδες. Τον Ιούλιο, κατάφερε να κάνει μία από τις μεγαλύτερες συγκεντρώσεις στην ιστορία της χώρας – 50.000 άτομα στο Μινσκ. Σε άλλες πόλεις, συγκεντρώθηκαν από αρκετές εκατοντάδες έως 8.000 άτομα. Για μεγάλο χρονικό διάστημα οι αρχές δεν λάμβαναν απαγορευτικά μέτρα και επέτρεπαν στους ανθρώπους να συγκεντρωθούν.

Λίγες μέρες πριν από τις εκλογές, οι αρχές ξαφνικά συνειδητοποίησαν τον κίνδυνο. Αντί να απαγορεύουν τις συγκεντρώσεις διοργάνωναν στο ίδιο μέρος αντισυγκεντρώσεις ή “επισκεύαζαν” το χώρο. Η απαγόρευση των συγκεντρώσεων προκάλεσε το επόμενο κύμα δυσαρέσκειας.

Ταυτόχρονα, κατά την τελευταία εβδομάδα, η αστυνομία της Λευκορωσίας άρχισε να συλλαμβάνει ενεργούς bloggers. Αυτές οι τακτικές δεν ήταν καινούργιες και τις χρησιμοποιούσαν οι αρχές για πολλά χρόνια – πριν από συγκεντρώσεις οι αρχές συνελάμβαναν δημοσιογράφους και bloggers, που θα τις κάλυπταν.

Επανεκλογή

Ακόμη και πριν από την έναρξη της προεκλογικής περιόδου,

πολλοί άνθρωποι περίμεναν μεγάλες διαμαρτυρίες στη Λευκορωσία ακριβώς λόγω της οικονομικής κρίσης και του κορωνοϊού. Ήταν λογικό για πολλούς να επικεντρώσουν τις διαμαρτυρίες τους στις εκλογές και τις επόμενες ημέρες. Για παράδειγμα, πολλοί καλούσαν μέσω των κοινωνικά δίκτυων δικτύων σε διαδηλώσεις την ημέρα των εκλογών.

Riot police run away (!) from protesters in Minsk. I've never seen anything like it pic.twitter.com/0QSKnw4HGA

– Alec Luhn (@ASLuhn) [August 10, 2020](#)

Τόσο οι διαδηλωτές όσο και οι αρχές προετοιμάζονταν για αυτές τις εκλογές. Υπήρχαν εικόνες στρατιωτικού και αστυνομικού εξοπλισμού στο διαδίκτυο. Ο Λουκασένκο παρακολούθησε εκπαίδευση αστυνομικών για να διαλύσουν συγκεντρώσεις. Ήταν σαφές ότι οι αρχές δεν θα προσπαθούσαν να μειώσουν το βαθμό δυσαρέσκειας, αλλά να εξασκήσουν βία.

Δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι το απόγευμα της 9ης Αυγούστου χιλιάδες άνθρωποι βγήκαν σε όλη τη χώρα. Μόνο σύμφωνα με τις εκθέσεις των ίδιων των αρχών, οι διαδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν ταυτόχρονα σε 33 πόλεις της χώρας. Περισσότεροι από 50.000 άνθρωποι συμμετείχαν σε αυτές τις διαμαρτυρίες. Οι μεγαλύτερες διαδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν στο Brest, το Baranavichy και το Μινσκ. Αρκετές χιλιάδες άνθρωποι βγήκαν έξω στα άλλα περιφερειακά κέντρα.

Για να απαντήσουν στους διαδηλωτές στο Μινσκ, συγκέντρωσαν στρατεύματα και αστυνομία από όλη τη χώρα. Την ημέρα των εκλογών, η πόλη ήταν εγκλωβισμένη. Λεωφορεία χωρίς πινακίδες κυκλοφορούσαν γύρω από την πόλη συλλαμβάνοντας τυχαία πεζούς ή δημοσιογράφους. Η πρόσβαση στο διαδίκτυο απενεργοποιήθηκε ή περιορίστηκε πολύ σε ολόκληρη τη χώρα.

Μέχρι το βράδυ, η κατάσταση είχε αλλάξει ριζικά. Πλήθος ανθρώπων άρχισαν να βγαίνουν στους δρόμους και να κινούνται

προς το κέντρο. Η ίδια κατάσταση παρατηρήθηκε σε μικρότερες πόλεις της χώρας. Προς το απόγευμα, άρχισαν οι πρώτες συγκρούσεις, καθώς οι άνθρωποι προσπάθησαν να απελευθερώσουν τους κρατούμενους.

Μόλις μία ώρα μετά τις πρώτες συγκρούσεις, το κέντρο του Μινσκ άρχισε να μοιάζει με ζώνη μάχης. Έκαναν τα πάντα για να διαλύσουν τους διαδηλωτές. Για πρώτη φορά στην ιστορία της χώρας, οι άνθρωποι άρχισαν να στήνουν οδοφράγματα, και να συγκρούονται με τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου. Ένας μεγάλος αριθμός ανθρώπων απελευθερώθηκαν από τα χέρια της αστυνομίας τη νύχτα σε διάφορα μέρη της χώρας.

Η αλληλεγγύη κατά τη διάρκεια των διαδηλώσεων λειτούργησε και πάλι. Τα πλήθη παρέλυσαν κάθε δράση της αστυνομίας και του στρατού. Η έλλειψη του διαδικτύου λειτούργησε αρνητικά αφού οι άνθρωποι βγήκαν στους δρόμους για να μάθουν τι συνέβαινε.

Για δύο ώρες στο κέντρο του Μινσκ και σε άλλες πόλεις πολέμησαν ενάντια στις αρχές της Λευκορωσίας. Η επιτυχημένη αντιπαράθεση δείχνει για άλλη μια φορά πόσο εύθραυστη είναι η δικτατορία στη Λευκορωσία.

Το ίδιο το κίνημα σήμερα δεν έχει πολιτικό κέντρο. Οι διαμαρτυρίες οργανώνονται μέσω πλατφορμών και δεν έχουν σαφείς ηγέτες. Ομάδες ανθρώπων συγκεντρώνονται και αποφασίζουν για το δρόμο που πρέπει να ακολουθήσουν. Η έλλειψη σαφούς σχεδίου μπορεί να εμποδίζει την αποτελεσματικότητα της διαμαρτυρίας, αλλά η έλλειψη σαφών ηγετών καθιστά δύσκολη την καταστολή του κινήματος.

Η καταστολή χθες το βράδυ ήταν βάνανυση. Υπήρχαν τόσα πολλά θύματα. Η αστυνομία πέταξε χειροβομβίδες στους ανθρώπους. Τουλάχιστον μία φορά ένα φορτηγό της αστυνομίας έπεσε πάνω στο πλήθος στο κέντρο του Μινσκ και σκότωσε έναν άνδρα. Σύμφωνα με τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τουλάχιστον τρία άτομα σκοτώθηκαν από το καθεστώς εκείνο το βράδυ. Το πρώτο αίμα χύθηκε, αλλά οι άνθρωποι δεν σκοπεύουν να σταματήσουν. Το

σχέδιο είναι να βγαίνουν στους δρόμους κάθε μέρα στις 19:00 μέχρι την πτώση της δικτατορίας.

Υπάρχουν φωνές για άμεση δημοκρατία στη χώρα. Και παρόλο που κάποιοι φοβούνται ότι τέτοιες εκκλήσεις γίνονται λόγω παρανόησης, η Λευκορωσία εξεγέρθηκε και πολλοί απαιτούν το τέλος της δικτατορίας και την αρχή της εποχής της άμεσης δημοκρατίας.